

Πρόλογος

Ο υποδεκανέας Τζον Μακντόναλντ σκοτώθηκε στην Καλλίπολη στις 28 Ιουνίου 1915 σε ηλικία δεκαεννιά ετών. Ήταν ο πατέρας του θείου μου.

Τίποτα στη ζωή του δεν είχε προετοιμάσει τον Τζον Μακντόναλντ για τον θάνατό του σε κάποια μακρινή χώρα. Γεννήθηκε σε ένα μικρό σκωτσέζικο χωριό κοντά στο Περθ και πήγε στη Σχολή Ντόλαρ, όπου γνώρισε τον καλύτερο φίλο του, Τσαρλς Μπέβεριτζ. Μαζί έφυγαν από τη Σχολή σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών για να βρουν δουλειά. Μετακόμισαν στη Γλασκώβη, όπου άρχισαν να εργάζονται στη North British Locomotive Company. Όταν το καλοκαίρι του 1914 ξέσπασε ο πόλεμος στην Ευρώπη, ο Μπέβεριτζ και ο Μακντόναλντ κατατάχθηκαν στους Σκωτσέζους Τυφεκιοφόρους (που ήταν επίσης γνωστοί ως Cameronians*). Οι φθινοπωρινοί μήνες ήταν περίοδος στρατιωτικής εκπαίδευσης για τους ανυπόμονους νεοσύλλεκτους του 8ου Συντάγματος των Σκωτσέζων Τυφεκιοφόρων, οι οποίοι ζήλευαν τα τάγματα που είχαν σταλεί ήδη για να πολεμήσουν στη Γαλλία. Μόλις τον Απρίλιο του 1915 το 1ο τάγμα του 8ου Συντάγματος των Σκωτσέζων Τυφεκιοφόρων στάλθηκε στο μέτωπο, όμως όχι στη Γαλλία αλλά στην οθωμανική Τουρκία.

Στις 17 Μαΐου 1915, ημέρα αναχώρησης του τάγματός τους για το μέτωπο, ο Μακντόναλντ και ο Μπέβεριτζ αποχαιρέτησαν τους φίλους και την οικογένειά τους. Πήγαν με πλοίο στη Λήμνο, την οποία χρησιμοποιούσαν ως βάση οι βρετανικές και συμμαχικές δυνάμεις πριν από την απόβασή τους στην Καλλίπολη. Στις 28 Μαΐου, έναν μήνα μετά από τις πρώτες αποβάσεις συμμαχικών δυνάμεων στη χερσόνησο της Καλλίπολης, ενώ έμπαιναν στο λιμάνι του Μούδρου στη Λήμνο, πέρασαν πλάι από έναν μεγάλο στόλο αγκυροβολημένων πολεμικών και μεταγωγικών πλοίων. Οι νεοσύλλεκτοι θα πρέπει να ένιωσαν δέος βλέποντας τα θωρηκτά τύπου Ντρέντνοτ και υπέρ-Ντρέντνοτ, τα μεγαλύτερα πλοία εκείνης της εποχής. Πολλά από αυτά έφεραν τα σημάδια σκληρών ναυμαχιών στον Ελλήσποντο, με το σκαρί και τα φουγάρα τους να έχουν τρυπήσει από τα πυροβόλα και τις χερσαίες πυροβολαρχίες των Τούρκων.

---

* Οι Cameronians ήταν οι οπαδοί του Ρίτσαρντ Κάμερον (1648-1680), πρεσβυτεριανού ιεροκήρυκα που αντιτάχθηκε στην προσπάθεια του βασιλιά Καρόλου Β' (βασίλευσε από το 1660 μέχρι το 1685) να ελέγξει τη σκωτσέζικη Πρεσβυτεριανή Εκκλησία μέσω του θεσμού των επισκόπων, τον οποίο δεν δεχόταν η Πρεσβυτεριανή Εκκλησία. Το 1689 μετά την άνοδο στον θρόνο του Γουλιέλμου Γ' της Οράγγης η Φρουρά των Καμερονικών ενσωματώθηκε στον βρετανικό στρατό. (Σ.τ.Μ.)

Οι Σκωτσέζοι είχαν δύο εβδομάδες για να προσαρμοστούν στο καλοκαιρινό κλίμα της ανατολικής Μεσογείου πριν από τη συμμετοχή τους στις μάχες. Στα μέσα Ιουνίου απέπλευσαν από τον Μούδρο υπό τις επευφημίες των στρατιωτών και των ναυτών που ήταν στο κατάστρωμα των αγκυροβολημένων πλοίων. Μόνο όσοι είχαν πολεμήσει ήδη στην Καλλίπολη και ήξεραν τι περίμενε τους νεαρούς νεοσύλλεκτους δεν συμμετείχαν στις επευφημίες. «Μερικοί από τους συντρόφους μας φώναζαν στους Αυστραλούς ασθενείς και τραυματίες ενός πλοίου τη συνηθισμένη φράση εκείνης της εποχής: “Είστε αποθαρρυνμένοι; Όχι!”», θυμόταν αργότερα ένας Σκωτσέζος τυφεκιοφόρος, «και όταν μερικοί Αυστραλοί μας απάντησαν “Σύντομα θα βρεθείτε στην κόλαση”, οι άνδρες μας, αν και ξαφνιάστηκαν, δεν τους πίστεψαν».¹

Στις 14 Ιουνίου ολόκληρο το τάγμα αποβιβάστηκε με ασφάλεια. Τέσσερις ημέρες αργότερα οι Σκωτσέζοι Τυφεκιοφόροι διέσχισαν το φαράγγι Γκάλυ για να προωθηθούν στη γραμμή του μετώπου. Οι Καμερονικοί υπέστησαν τις πρώτες απώλειες στα χαρακώματα από τα ανελέητα πυρά των πολυβόλων και των πυροβόλων, για τα οποία η Καλλίπολη ήταν ήδη διαβόητη. Όταν δόθηκε διαταγή στους Σκωτσέζους Τυφεκιοφόρους να επιτεθούν στις τουρκικές θέσεις, ο αρχικός παιδικός ενθουσιασμός τους είχε εξανημιστεί. Κάποιος αξιωματικός θυμόταν: «Είτε από προαίσθηση είτε λόγω της έντασης που μου προκαλούσε η νεοαποκτημένη ευθύνη, δεν ένιωσα να υπάρχει αίσθημα αισιοδοξίας για την επιτυχία» ανάμεσα στους στρατιώτες.²

Πριν από την επίθεση των Βρετανών στις 28 Ιουνίου είχαν προηγηθεί δύο ώρες βομβαρδισμού από τη θάλασσα. Αυτόπτες μάρτυρες έκριναν τον βομβαρδισμό αναποτελεσματικό, πολύ αδύναμο για να απομακρύνει τους αποφασισμένους Οθωμανούς στρατιώτες από τις αμυντικές θέσεις τους. Η βρετανική επίθεση άρχισε στις 11 π.μ., όπως ήταν προγραμματισμένο. Όπως και στο Δυτικό Μέτωπο, οι άνδρες βγήκαν από τα χαρακώματα με το παράγγελμα του διαπεραστικού ήχου από σφυρίχτρες. Τότε ακριβώς βρέθηκαν αντιμέτωποι με την πλήρη δύναμη πυρός των Οθωμανών στρατιωτών, οι οποίοι είχαν παραμείνει στις θέσεις τους παρά τον βομβαρδισμό από τα βρετανικά πλοία. Μέσα σε πέντε λεπτά οι Σκωτσέζοι Τυφεκιοφόροι είχαν σαρωθεί. Ο Τζον Μακντόναλντ υπέκυψε στα τραύματά του σε ένα νοσοκομείο του στρατοπέδου και θάφτηκε στο Lancaster Landing Cemetery.* Ο Τσαρλς Μπέβεριτζ έπεσε νεκρός σε μια περιοχή στην οποία δεν μπορούσαν να φθάσουν οι τραυματιοφορείς. Τα λείψανά του βρέθηκαν μόνο μετά την ανακωχή του 1918, ανάκατα με τα οστά των ανδρών που είχαν σκοτωθεί κοντά του. Ο Μπέβεριτζ κείται σε έναν μαζικό τάφο και το όνομά του είναι χαραγμένο στο μεγάλο μνημείο στο ακρωτήριο Έλλη της χερσονήσου της Καλλίπολης.

Η μοίρα των Σκωτσέζων Τυφεκιοφόρων προκάλεσε σοκ και λύπη στους φίλους και στις οικογένειές τους στη Σκωτία. Η Σχολή Ντόλαρ δημοσίευσε νεκρολογίες για τον Τζον Μακντόναλντ και τον Τσαρλς Μπέβεριτζ στο φθινοπωρινό τεύχος του τριμηνιαίου

* Νεκροταφείο στη χερσόνησο της Καλλίπολης όπου έθαβαν τους στρατιώτες της Βρετανικής Αυτοκρατορίας που σκοτώνονταν στη διάρκεια της εκστρατείας της Καλλίπολης. (Σ.τ.Μ.)

περιοδικού της. Το περιοδικό περιέγραφε τους δύο νέους ως αχώριστους φίλους: «Δούλευαν μαζί, μοιράζονταν το ίδιο δωμάτιο, κατατάχθηκαν μαζί και “ο θάνατος δεν τους χώρισε”. Και οι δύο ήταν νέοι άνδρες με αδαμάντινο χαρακτήρα, άξιοι των θέσεων που κατείχαν», κατέληγε η νεκρολογία. Το περιοδικό εξέφραζε τα συλλυπητήριά του στους πενθούντες γονείς των δύο αγοριών.

Όμως οι γονείς του Τζον δεν μπορούσαν να αντέξουν το πένθος τους. Έναν χρόνο μετά τον θάνατο του μοναχογιού τους, οι Μακντόναλντ αποφάσισαν να εγκαταλείψουν την εμπόλεμη Σκωτία και να μεταναστεύσουν στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τον Ιούλιο του 1916, σε μια ανάπαυλα των επιθέσεων που έκαναν τα γερμανικά υποβρύχια εναντίον των πλοίων τα οποία διέσχιζαν τον Ατλαντικό, οι Μακντόναλντ επιβίβαστηκαν μαζί με τις δύο κόρες τους σε ένα πλοίο με τη συγκινητική για αυτούς ονομασία *Cameronia*, που τους μετέφερε στη Νέα Υόρκη. Δεν επέστρεψαν ποτέ στη Σκωτία. Η οικογένεια εγκαταστάθηκε τελικά στο Όρεγκον, όπου αργότερα παντρεύτηκε η γιαγιά μου από την πλευρά της μητέρας μου και γέννησε τη μητέρα μου και τον θείο μου, που μαζί με τους απογόνους τους οφείλουν τη ζωή τους στον πρόωρο θάνατο του Τζον Μακντόναλντ.

Η προσωπική σχέση μου με τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο δεν είναι κάτι το ασυνήθιστο. Έρευνα την οποία διεξήγαγε η YouGov το 2013 στο Ηνωμένο Βασίλειο βρήκε ότι το 46 τοις εκατό των Βρετανών ήξερε κάποιο μέλος της οικογένειας ή της κοινότητάς του που είχε πολεμήσει στον Μεγάλο Πόλεμο. Αυτές οι προσωπικές σχέσεις εξηγούν το κραταιό ενδιαφέρον πολλών από εμάς για τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο έναν αιώνα μετά το ξέσπασμά του. Το μέγεθος της επιστράτευσης και της σφαγής ήταν τέτοιο, που ελάχιστες οικογένειες έμειναν ανεπηρέαστες στις χώρες οι οποίες συμμετείχαν στη σύγκρουση.³

Έμαθα την ιστορία του Τζον Μακντόναλντ το 2005 καθώς ετοιμαζόμασταν να πάμε στην Καλλίπολη. Η μητέρα μου, Μάργκαρετ, ο γιος μου, Ρίτσαρντ, και εγώ, αντιπρόσωποι τριών γενιών, ήμασταν τα πρώτα μέλη της οικογένειας του Τζον που πήγαν να αποδώσουν τιμές στον τάφο του ενενήντα χρόνια μετά τον θάνατό του. Καθώς κατεβαίναμε τα φιδωτά δρομάκια της Χερσονήσου της Καλλίπολης κατευθυνόμενοι στο Lancaster Landing Cemetery, πήραμε λάθος δρόμο και φθάσαμε τυχαία στο Μνημείο Nuri Yamut, αφιερωμένο στους Τούρκους στρατιώτες που σκοτώθηκαν στις 28 Ιουνίου 1915, στην ίδια μάχη όπου έχασαν τη ζωή τους ο Τζον Μακντόναλντ και ο Τσαρλς Μπέβεριτζ.

Το μνημείο για τους Τούρκους νεκρούς στρατιώτες της μάχης του Ζιγίντερε, όπως την αποκαλούν οι Τούρκοι, ή του Φαραγγιού Γκάλυ, ήταν για εμένα μεγάλη αποκάλυψη. Ενώ οι απώλειες της μονάδας του Τζον Μακντόναλντ ήταν 1.400 άνδρες, σχεδόν το ήμισυ της δύναμής της, και οι συνολικές απώλειες των Βρετανών ήταν 3.800 άνδρες, 14.000 Οθωμανοί σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν στο Φαράγγι Γκάλυ. Το Μνημείο Nuri Yamut είναι ο μαζικός τάφος αυτών των Οθωμανών στρατιωτών που είναι θαμμένοι κάτω από μια κοινή μαρμαρίνη ταφόπλακα, στην οποία είναι χαραγμένη απλώς η επιγραφή «Şehidlik [Μαρτύριο] 1915». Όλα τα βιβλία που είχα διαβάσει για τους Σκωτσέζους Τυφεκιοφόρους μιλούσαν για τις τρομερές απώλειες των Βρετανών την

ημέρα που σκοτώθηκε ο Τζον Μακντόναλντ. Καμιά από τις αγγλικές πηγές δεν ανέφερε τους χιλιάδες Τούρκους νεκρούς του πολέμου. Ένωσα μεγάλη θλίψη μαθαίνοντας ότι ο αριθμός των τουρκικών οικογενειών που έχασαν δικούς τους στη μάχη ξεπερνούσε τόσο πολύ τον αριθμό των οικογενειών που πενθούσαν στη Σκωτία.

Έφυγα από την Καλλιόπολη συγκλονισμένος για το γεγονός ότι εμείς στη Δύση γνωρίζουμε ελάχιστα τις εμπειρίες των Τούρκων και των Αράβων στον Μεγάλο Πόλεμο. Τα πολυάριθμα αγγλόφωνα βιβλία για τα διάφορα μέτωπα στη Μέση Ανατολή μιλούν για τις εμπειρίες των Βρετανών ή των Συμμάχων. Η εκστρατεία στην Καλλιόπολη χαρακτηρίζεται ως η «πανωλεθρία του Τσώρτσιλ», η Κουτ αλ-Ιμάρα σχετίζεται με την «παράδοση του Τάουνσχεντ», η Αραβική Εξέγερση είχε ως ηγέτη τον «Λώρενς της Αραβίας», μιλούμε για «είσοδο του Μωντ» στη Βαγδάτη και για «κατάκτηση της Ιερουσαλήμ από τον Άλεμπυ». Οι συγγραφείς κοινωνικής ιστορίας, θέλοντας να έρθουν σε ρήξη με την επίσημη από τα πάνω προσέγγιση της ιστορίας, μελέτησαν τις εμπειρίες των απλών στρατιωτών διαβάζοντας ημερολόγια και γράμματά τους που φυλάσσονται στα αρχεία ιδιωτικών εγγράφων στο Αυτοκρατορικό Μουσείο Πολέμου στο Λονδίνο, στο Αυστραλιανό Μνημείο Πολέμου στην Καμπέρα και στη Βιβλιοθήκη Αλεξάντερ Τέρνμπουλ στο Γουέλιγκτον. Μετά από έρευνες ενός αιώνα έχουμε συνολική άποψη για τις εμπειρίες των Συμμάχων στα χαρακώματα. Όμως μόλις τώρα αρχίζουμε να ασχολούμαστε με τις εμπειρίες των Οθωμανών στρατιωτών που συμμετείχαν σε έναν απεγνωσμένο αγώνα επιβίωσης εναντίον ισχυρών εισβολέων.

Πραγματικά είναι πολύ δύσκολο να προσεγγίσουμε το οθωμανικό μέτωπο από την πλευρά των τουρκικών χαρακωμάτων. Παρότι στην Τουρκία και στον αραβικό κόσμο έχουν εκδοθεί δεκάδες ημερολόγια και αναμνήσεις, λίγοι ιστορικοί από τη Δύση μπορούν να διαβάσουν αυτές τις πηγές, λόγω του γλωσσικού εμποδίου, αφού μόνο μικρό μέρος των δημοσιευμένων πρωτογενών πηγών έχει μεταφραστεί. Η πρόσβαση σε αρχαικό υλικό είναι ακόμη πιο δύσκολη. Το Αρχείο Στρατιωτικών και Στρατηγικών Μελετών στην Άγκυρα (Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi ή ATASE) έχει τη μεγαλύτερη συλλογή πρωτογενούς αρχαιακού υλικού για τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Εντούτοις η πρόσβαση στο ATASE ελέγχεται αυστηρά και απαιτείται να περάσουν οι ερευνητές από έλεγχο ασφάλειας, ο οποίος μπορεί να διαρκέσει μήνες, και συχνά δεν τους δίνεται άδεια πρόσβασης. Μεγάλα τμήματα της συλλογής είναι κλειστά για τους ερευνητές, οι οποίοι αντιμετωπίζουν επιπλέον περιορισμούς για τη φωτοτύπηση υλικών. Ωστόσο μερικοί Τούρκοι και Δυτικοί ερευνητές έχουν εξασφαλίσει άδεια πρόσβασης στη συλλογή και αρχίζουν να δημοσιεύουν σημαντικές μελέτες για την οθωμανική εμπειρία στον Μεγάλο Πόλεμο. Αλλού στη Μέση Ανατολή τα εθνικά αρχεία, όπου υπάρχουν, ιδρύθηκαν πολύ καιρό μετά τη σύγκρουση και δεν δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στον Μεγάλο Πόλεμο.⁴

Η έλλειψη ενδιαφέροντος για τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο η οποία χαρακτηρίζει τα αραβικά αρχεία αντανακλάται και στην αραβική κοινωνία γενικά. Σε διαφορά με την

Τουρκία, στην οποία τα πεδία των μαχών στη Χερσόνησο της Καλλίπολης είναι γεμάτα τουρκικά μνημεία και κάθε χρόνο γίνονται επετειακοί γιορτασμοί, στις μικρές και μεγάλες πόλεις του αραβικού κόσμου δεν υπάρχουν πολεμικά μνημεία. Μολονότι σχεδόν όλα τα σύγχρονα αραβικά κράτη ενεπλάκησαν με τον έναν ή τον άλλον τρόπο στον Μεγάλο Πόλεμο, οι Άραβες θυμούνται τη σύγκρουση ως τον πόλεμο κάποιων άλλων, ως εποχή δεινών τα οποία επέβαλαν στον αραβικό λαό η καταρρέουσα Οθωμανική Αυτοκρατορία και η απερισκεπτη ηγεσία των Νεότουρκων. Στον αραβικό κόσμο ο Μεγάλος Πόλεμος άφησε πίσω του μάρτυρες (ιδίως τους Άραβες ακτιβιστές οι οποίοι απαγχονίστηκαν στην κεντρική πλατεία της Βηρυτού και της Δαμασκού, που μετονομάστηκαν αργότερα «Πλατεία των Μαρτύρων» και στις δύο πόλεις), όχι όμως ήρωες.

Ήρθε η ώρα να αποκαταστήσουμε το οθωμανικό μέτωπο στη θέση την οποία δικαιούται στην ιστορία τόσο του Μεγάλου Πολέμου όσο και της σύγχρονης Μέσης Ανατολής. Γιατί, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο γεγονός, η είσοδος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον πόλεμο μετέτρεψε την ευρωπαϊκή σύγκρουση σε παγκόσμιο πόλεμο. Σε αντίθεση με τις περιορισμένες αγιμαχίες στην Άπω Ανατολή και στην ανατολική Αφρική, στη Μέση Ανατολή διεξήχθησαν σημαντικές μάχες στη διάρκεια και των τεσσάρων ετών του πολέμου. Επιπλέον οι μάχες στη Μέση Ανατολή ήταν συχνά οι πιο διεθνείς μάχες του πολέμου. Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί, ποικίλες εθνοτικές ομάδες της νότιας Ασίας, Βορειοαφρικανοί, Σενεγαλέζοι και Σουδανοί πολέμησαν μαζί με Γάλλους, Άγγλους, Ουαλούς, Σκωτσέζους και Ιρλανδούς στρατιώτες εναντίον Τούρκων, Αράβων, Κούρδων, Αρμενίων και Κιρκάσιων στρατιωτών του οθωμανικού στρατού και των Γερμανών και Αυστριακών συμμάχων τους. Το οθωμανικό μέτωπο ήταν πραγματικός Πύργος της Βαβέλ, πρωτοφανής σύγκρουση ανάμεσα σε διεθνή στρατεύματα.

Οι περισσότεροι σχεδιαστές του πολέμου στις χώρες της Αντάντ αντιμετώπιζαν τις μάχες στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ως δευτερεύουσες σε σχέση με τα κύρια θέατρα του πολέμου στο Δυτικό και το Ανατολικό Μέτωπο. Μόνο μερικοί σημαίνοντες Βρετανοί, όπως ο Χοράσιο Χέρμπερτ Κίτσενερ και ο Γουίνστον Τσόρτσιλ, πίεζαν να στραφούν οι Σύμμαχοι εναντίον των Τούρκων, πιστεύοντας λανθασμένα ότι με αυτόν τον τρόπο η Αντάντ θα εξασφάλιζε ταχέως τη νίκη εναντίον των Κεντρικών Δυνάμεων και έτσι θα επιτάχυνε το τέλος του πολέμου. Έχοντας υποτιμήσει τους αντιπάλους τους, οι Σύμμαχοι ενεπλάκησαν σε σημαντικές εκστρατείες –στον Καύκασο, στον Ελλήσποντο, στη Μεσοποταμία και στην Παλαιστίνη– που απέσπασαν εκατοντάδες χιλιάδες στρατιώτες από το Δυτικό Μέτωπο, με συνέπεια να παραταθεί ο Μεγάλος Πόλεμος.

Οι αποτυχίες των Συμμάχων στο μέτωπο εναντίον των Οθωμανών προκάλεσαν σοβαρές πολιτικές κρίσεις στο εσωτερικό των χωρών τους. Η κατάρρευση της εκστρατείας στον Ελλήσποντο υποχρέωσε τον Βρετανό πρωθυπουργό του Φιλελεύθερου Κόμματος, Χ. Χ. Άσκουιθ, να σχηματίσει τον Μάιο του 1915 κυβέρνηση συνασπισμού με το Συντηρητικό Κόμμα και συνέβαλε στην πτώση του Άσκουιθ τον επόμενο χρόνο. Οι βρετανικές στρατιωτικές ήττες στην Καλλίπολη και τη Μεσοποταμία οδήγησαν σε δύο

κοινοβουλευτικές εξεταστικές επιτροπές, των οποίων οι εκθέσεις καταδίκάζαν εξίσου τους πολιτικούς και τους στρατιωτικούς που είχαν λάβει τις αποφάσεις.

Μπορεί οι Οθωμανοί να μετέτρεψαν την ευρωπαϊκή σύγκρουση σε παγκόσμιο πόλεμο, αλλά είναι εξίσου αλήθεια ότι ο Μεγάλος Πόλεμος μετασημάτισε τη σύγχρονη Μέση Ανατολή. Ουσιαστικά κανένα τμήμα της περιοχής δεν γλίτωσε από τις καταστροφές του πολέμου. Άνδρες στρατολογήθηκαν από όλη την Τουρκία και τις αραβικές επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και από όλες τις αποικίες της βόρειας Αφρικής. Οι άμαχοι υπέφεραν εξαιτίας των οικονομικών δεινών και των επιδημιών που έφερε ο πόλεμος. Μάχες διεξήχθησαν στην επικράτεια των σύγχρονων κρατών της Αιγύπτου, της Υεμένης, της Σαουδικής Αραβίας, της Ιορδανίας, του Ισραήλ και της Παλαιστινιακής Αρχής, της Συρίας, του Λιβάνου, του Ιράκ, της Τουρκίας και του Ιράν. Η πλειοψηφία αυτών των χωρών απέκτησε κρατική υπόσταση ως άμεση συνέπεια της πτώσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μετά το τέλος του Α΄ παγκόσμιου πολέμου.

Η κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήταν εξαιρετικά σημαντικό γεγονός. Για περισσότερους από έξι αιώνες ήταν η μεγαλύτερη ισλαμική αυτοκρατορία στον κόσμο. Το οθωμανικό σουλτανάτο, το οποίο ίδρυσαν στα τέλη του 13ου αιώνα φυλές από την Κεντρική Ασία, αναδύθηκε σε δυναστεία η οποία αμφισβήτησε τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία τόσο στη Μικρά Ασία όσο και στα Βαλκάνια. Μετά την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης, της βυζαντινής πρωτεύουσας, το 1453 από τον σουλτάνο Μωάμεθ Β΄, οι Οθωμανοί αναδείχθηκαν στη μεγαλύτερη δύναμη στον μεσογειακό κόσμο.

Με την Κωνσταντινούπολη (που στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Ιστανμπούλ) ως πρωτεύουσά τους, οι Οθωμανοί επέκτειναν γρήγορα τις κατακτήσεις τους. Το 1516 ο Σελίμ Α΄ νίκησε την Αυτοκρατορία των Μαμελούκων, που είχε ως βάση της το Κάιρο, και πρόσθεσε στις οθωμανικές κτήσεις τη Συρία, την Αίγυπτο και την επαρχία της Χετζάζης στην Ερυθρά Θάλασσα. Το 1529 ο σουλτάνος Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής έφτασε στις πύλες της Βιέννης σπέρνοντας τον φόβο σε όλη την Ευρώπη. Οι Οθωμανοί συνέχισαν να επεκτείνονται, μέχρι την τελευταία προσπάθειά τους να κατακτήσουν τη Βιέννη το 1683, όταν η αυτοκρατορία τους εξαπλωνόταν σε τρεις ηπείρους περιλαμβάνοντας τα Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία (γνωστή στους Τούρκους ως Ανατολία), τον Εύξεινο Πόντο και το μεγαλύτερο μέρος των αραβικών εδαφών από το Ιράκ μέχρι τα σύνορα του Μαρόκου.

Τους επόμενους δύο αιώνες ο δυναμισμός της Ευρώπης υπερκέρασε τους Οθωμανούς. Οι Οθωμανοί άρχισαν να ηττώνται σε πολέμους με τους γείτονές τους, τη Ρωσική Αυτοκρατορία της Μεγάλης Αικατερίνης και τους Αψβούργους αυτοκράτορες, των οποίων την πρωτεύουσα, τη Βιέννη, είχαν απειλήσει προηγουμένως. Από το 1699 τα οθωμανικά σύνορα άρχισαν να υποχωρούν λόγω των εξωτερικών πιέσεων. Στις αρχές του 19ου αιώνα οι Οθωμανοί άρχισαν να χάνουν εδάφη, τα οποία πέρασαν στα χέρια των νέων εθνιστικών κινημάτων που αναδύθηκαν στις βαλκανικές επαρχίες. Η Ελλάδα ήταν η πρώτη που κέρδισε την ανεξαρτησία της μετά από οκταετή πόλεμο εναντίον της

εξουσίας της Κωνσταντινούπολης (1821-1829). Η Ρουμανία, η Σερβία και το Μαυροβούνιο εξασφάλισαν την ανεξαρτησία τους το 1878, ενώ την ίδια περίοδο η Βοσνία, η Ερζεγοβίνη και η Βουλγαρία κέρδισαν την αυτονομία τους.

Οι Μεγάλες Δυνάμεις συνέχισαν να καταλαμβάνουν οθωμανικά εδάφη, με τη Βρετανία να αξιώνει την Κύπρο και την Αίγυπτο την περίοδο 1878-1882, τη Γαλλία να καταλαμβάνει την Τυνησία το 1881 και τη Ρωσία να προσαρτά τρεις οθωμανικές επαρχίες στον Καύκασο το 1878. Ενώ η Οθωμανική Αυτοκρατορία πάλευε εναντίον εσωτερικών και εξωτερικών απειλών, στις αρχές του 20ού αιώνα πολιτικοί αναλυτές προέβλεπαν τον επικείμενο θάνατό της. Μια ομάδα πατριωτών νεαρών αξιωματικών, οι οποίοι αυτοαποκαλούνταν Νεότουρκοι, διατηρούσαν την ελπίδα ότι η αυτοκρατορία θα μπορούσε να αναζωογονηθεί με τη συνταγματική μεταρρύθμισή της. Το 1908 στασίασαν εναντίον της απολυταρχικής εξουσίας του σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ Β΄ (βασίλευσε από το 1876 έως το 1909) σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να σώσουν το κράτος τους. Με την άνοδο των Νεότουρκων στην εξουσία οι Οθωμανοί μπήκαν σε μια περίοδο πρωτοφανούς αναταραχής, η οποία θα οδηγούσε τελικά την αυτοκρατορία στον τελευταίο και μεγαλύτερο πόλεμό της.